

SOVRAŽNI GOVOR V KOMENTARJIH SLOVENSКИH PORTALOV

SOCIOLOGIJA IN POLITOLOGIJA
RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORICA: ZARJA ŠTIGLIC, 3. B
MENTORICA: JANA RATKAI

2020/2021

GIMNAZIJA ŠENTVID

LJUBLJANA

SOVRAŽNI GOVOR V KOMENTARJIH SLOVENSКИH SPLETNIH PORTALOV

V raziskovalni nalogi obravnavam problematiko sovražnega govora v komentarjih slovenskih spletnih portalov. Osredotočam se na sovražno vsebino pisanih mnenj na treh portalih: RTV SLO, 24 ur in Nova 24 TV. V prvem poglavju predstavim sovražni govor v povezavi s stereotipi in predsodki, v drugem sovražni govor na internetu, spletne medije in njihov interaktivni potencial ter pravila komentiranja na posameznih portalih. Tretje poglavje je namenjeno intervjujem s prof. dr. Markom Milosavljevićem in Kajo Jakopič, urednico uredništva za nove medije Multimedijskega centra RTV SLO. V četrtem poglavju predstavim metodologijo, ki jo v petem uporabim pri analizi komentarjev. Komentarje sem razdelila v več sklopov glede na priročnik Spletnega očesa, jih razložila in ugotovila, da prevladujejo stereotipni komentarji, ki stigmatizirajo migrante, tujce in skupine z drugačno spolno opredelitvijo, jih odkrito šikanirajo in pozivajo k njihovi deportaciji ter linčanju. Ugotovila sem tudi, da so portali različno uspešni pri regulaciji komentarjev s sovražno vsebino: največ komentarjev s takšno vsebino je zapisanih na portalu Nova 24 TV, najmanj pa na platformi RTV SLO. Prepričana sem, da bi nekateri mediji z objektivnim poročanjem, politiki s pozitivnim zgledom ter uradni šolski prostor z večjim ozaveščanjem o škodljivosti sovražnega govora, lahko bistveno pripomogli k njegovi omilitvi.

Ključne besede: sovražni govor, pravila komentiranja, spletni portali, stereotipi, predsodki, diskriminacija

VSEBINA

1. UVOD.....	4
2. SOVRAŽNI GOVOR	6
2.1. STEREOTIPI	6
2.2. PREDSDOKI	8
2.3. DEFINICIJA SOVRAŽNEGA GOVORA	10
3. SOVRAŽNI GOVOR NA INTERNETU	12
3.1. SPLETNI MEDIJI IN NJIHOV INTERAKTIVNI POTENCIAL	13
3.2. PRAVILA KOMENTIRANJA NA NOVIČARSKIH PORTALIH	15
24 UR.....	15
NOVA 24 TV	16
RTV SLO.....	16
4. INTERVJUJI.....	17
4.1. INTERVJU S KAJO JAKOPIČ	17
4.2. INTERVJU S PROF. DR. MARKOM MILOSAVLJEVIČEM	18
5. METODOLOGIJA.....	21
6. ANALIZA	22
6.1. MI IN ONI.....	22
6.2. STEREOTIPI	24
6.3. KAJ PA MI?	27
6.4. CILJI	28
6.5. ČUSTVA	29
6.6. RTV SLO	30
6.7. 24 UR	30
6.8. NOVA 24 TV.....	30
7. SKLEP	34
8. VIRI	36

1. UVOD

V zadnjih letih smo zaradi številnih družbenih napetosti priča razraščanju sovražnega govora v družbi. Begunska kriza, politični populizmi in pandemija so po eni strani povečali strah prebivalstva, po drugi pa se nakopičeni strah manifestira kot iskanje grešnega kozla na katerem se sprošča sovraštvo. Največkrat so grešni kozli prav tujci, begunci, skupine z drugačnim življenjskim slogom ali političnim prepričanjem, ki naj bi bili odgovorni za nastalo situacijo, čeprav ne obstaja noben razumski argument, da je res tako. Z naglim razvojem sodobnih tehnologij so le te postale sredstvo, s katerim se je sovražni govor udomačil in postal družbeno sprejemljiva oblika komuniciranja.

Od začetka epidemije koronavirusa, ko nas mediji, politiki in zdravstveno osebje pozivajo, naj smo solidarni, preživimo vedno več časa za zaslone računalnikov in pametnih telefonov. Tako porabimo tudi več časa za branje komentarjev in komentiranje, saj internet zaradi občutka anonimnosti ustvarja idealne razmere za izražanje mnenj. Ker je družbena klima zaradi covida-19 negotova, so komentariji novičarskih portalov polni nestrpnosti, žaljivega besednjaka in sovražnosti.

Novičarski portali spadajo med relativno nove oblike komuniciranja, ki so postali sredstvo za širjenje sovražnega govora, in s tem še povečali problematiko stereotipizacije in stigmatizacijo določenih družbenih skupin. Dostopni so vsem, zato lahko vsak od nas dnevno prebere ogromno število komentarjev, med katerimi je mnogo tudi takih, ki imajo sovražno vsebino. Če takih komentarjev moderator ne odstrani pravočasno, jih lahko vidi in prebere na tisoče ljudi, kar spodbuja ter utrjuje stereotipe in predsodke.

Ko sem prebrala komentar komentatorja z vzdevkom *mojadezela Postrelit to golazen in tako je prav.*, na članek z naslovom *Še en teroristični napad v Franciji, v Avignonu policija ubila islamista*, ki je ob napadu kričal »Allahu akbar«! (Nova 24 TV: *Demokracija 2020*, 29. 10.) sem se vprašala, kako bi se po tem, ko bi prebrala zgornji komentar počutila kot pripadnica muslimanske verske skupnosti. Odgovor je očiten: zelo slabo. Vsak sovražni komentar ima lahko slab vpliv tako na psihično kot tudi fizično zdravje posameznika ali pa celotno skupino, ki ima v družbi že tako slabši položaj.

Namen raziskovalne naloge je opozoriti na problem sovražnega govora in se podrobneje seznaniti z naravo oz. vsebino sovražnega govora v komentarjih spletnih portalov. Zato sem raziskala komentarje s sovražno vsebino od začetka drugega vala epidemije covid-19, torej od 1. 10. 2020 do 31. 1. 2021. Pregledala sem komentarje na portalih rtvslo.si, nova24tv.si in 24ur.com in našla 327 komentarjev, ki so vsebovali sovražni govor. Vsebino komentarjev s sovražno vsebino sem razdelila glede na priročnik Spletnega očesa.

Za natančnejšo osvetlitev problema sem izvedla intervjuja s prof. dr. Markom Milosavljevićem in Kajo Jakopič, predstavnico portala rtvslo.si. Moji prošnji za intervju se niso odzvali na portalu 24 ur ter iz uredništva Nove 24 TV.

HIPOTEZE:

- Domnevam, da se je v času drugega vala epidemije novega koronavirusa število komentarjev s sovražno vsebino na slovenskih portalih povečalo.
- Domnevam, da med komentarji, ki vsebujejo sovražni govor, prevladujejo komentarji s politično vsebino.
- Domnevam, da covid-19 ni bistveno omilil sovražnega govora v odnosu do beguncev, muslimanov, tujcev in pripadnikov LGBT skupnosti.
- Domnevam, da so portali različno uspešni pri reguliranju komentarjev s sovražnim govorom.

2. SOVRAŽNI GOVOR

Pred predstavitvijo sovražnega govora bom pojasnila stereotipe in predsodke, ki predstavljajo pomemben razlog za njegov nastanek.

2.1. STEREOTIPI

Stereotipi so proces pripisovanja pozitivnih ali negativnih lastnosti posameznikom glede na njihovo skupinsko pripadnost, namesto glede na njihove individualne lastnosti in posebnosti. Povezujemo jih s procesom stereotipizacije, ki pomeni opisovanje in posploševanje vseh članov določene skupine samo na podlagi njihove skupinske pripadnosti. Z omenjenim procesom so se npr. uveljavila prepričanja, da so Gorenjci skopuhi, Črnogorci leni, Romi tatovi, Nemci pa natančni (Ule 2004, 159).

Ljudje iz okolja brez tehtnega premisleka sprejemamo različna stališča, norme in vrednote, ne da bi se vanje poglobili. Vsekakor nam to pomaga, da se znajdemo v različnih situacijah, saj nam ni potrebno o njih razmišljati in se odločati, kako naj bi se obnašali. Stereotipe uporabljamo, da hitreje in na lažji način ocenimo situacijo ter ravnamo v skladu z njo. Stereotipi so torej miselne podobe, ki si jih ustvarimo, še preden nekoga vidimo; tako na primer menimo, da so vsi begunci teroristi, čeprav še nismo srečali nobenega predstavnika. Prav to je izpostavil prvi raziskovalec stereotipov Lippmann (1999, 81-83), ki je trdil, da sprejeti stereotipi prestrežejo informacije na njihovi poti do zavesti. Opisal jih je kot nekakšno varčevanje, zaradi katerega okolje vselej vidimo posplošeno in tipizirano, namesto da bi se pri vsaki situaciji trudili prepoznati pravo sliko in izpostaviti različnosti. Stereotipi nam omogočajo, da si okolje predstavljamo vnaprej, predstavljajo nam trdno sliko o svetu, ki smo jo vzeli za svojo, se ji prilagodili in se v njej počutimo doma. Vsako opozorilo o neumestnosti stereotipov doživljamo kot napad na temelje lastnega obstoja, na pomembnost in veljavnost svojega položaja v družbi. Lippmann opozarja, da bi se ljudje morali bolj zavedati pomembnosti tipiziranja in pretirane zaupljivosti, s katero stereotipe sprejemamo. Zanj je izobrazba ključni dejavnik, s katerim se vsaj delno ali v celoti izognemo pretiranemu posploševanju posameznikov in skupin (mi smo poštene, delovni – oni so zlobni in leni).

Po Kuharju (2009, 36) so stereotipi tipizirane sodbe, ki jih oblikujemo na osnovi posploševanja, generaliziranih informacij ali dezinformacij.

Tajfel (v Ule 2004, 162) trdi, da nam koncept »sebstva« pomaga razložiti nastanek stereotipov. Socialno identiteto je definiral kot del individualnega koncepta sebstva, ki izhaja iz posameznikovega vedenja o pripadnosti k skupini, s katero si deli iste vrednote in je z njo tudi čustveno povezan. Socialna identiteta v povezavi s socialno pripadnostjo se oblikuje s primerjanjem naše lastne skupine (mi) z drugimi skupinami (oni). Zaradi potrebe po dobri oceni »moje« skupine pride do pristranskega ocenjevanja.

Ugotavlja tudi, da so sicer stereotipi močno odporni na spremembe, vendar nikakor niso nespremenljivi. Do preoblikovanj stereotipov lahko pride, če pride do sprememb v medskupinskih odnosih in so informacije o drugi skupini pozitivne, vendar morajo biti informacije o drugi skupini zelo drugačne od stereotipov, sicer se stereotipi le rahlo reducirajo.

Stereotipi so tudi spodbujevalec družbenih predsodkov.

2.2. PREDSDODKI

Predsodki so čustveno obarvano sprejemanje ali zavračanje pripadnikov skupin s slabšim položajem v družbi, ki jim sledi neutemeljena sodba. Predsodki karikirajo lastnosti posameznikov ali skupin (diplomsko delo Motl 2009, 11).

»Če predsodki postanejo vezivo množic, se širijo kot virusi, lahko dobijo epidemične razsežnosti in se spremenijo v orodje agresije«. (Ule, Super50, 22.1. 2021)

Brown (1995) predsodke označi kot negativen odnos, čustvo ali vedenje usmerjeno proti pripadniku neke skupine samo na podlagi njegove pripadnosti tej skupini. Pravi tudi, da se predsodki večinoma pojavljajo na skupinski ravni in da nanje močno vplivajo odnosi med skupinami (diplomsko delo, Meserko 2006, 7 – 10).

Značilnost predsodkov je tudi, da lahko postanejo opravičilo za diskriminacijo, ki se v praksi kaže kot različno obravnavanje pripadnikov manjšinskih skupin, ali priznavanje manj pravic le-tem. Pripadniki manjšinskih skupin imajo lahko zaradi diskriminacije omejeno, oteženo ali ogroženo uveljavljanje človekovih pravic in svoboščin na političnem, ekonomskem, socialnem ter kulturnem področju družbe in ostalih sferah javnega življenja (diplomsko delo, Manenica 2006).

Herbert Blumer trdi, da obstajajo štirje osnovni občutki in sodbe, ki vplivajo na negativne predsodke v večinskih skupinah: občutek večvrednosti dominantne skupine, občutek drugačnosti in manjvrednosti manjšinskih skupin, prepričanje dominantne skupine, da ima pravico do privilegijev, in strah, da manjšinska skupina ogroža njihov status, moč in pravico do privilegijev (Brown v Ule 2004, 172).

Pogoji, ob katerih se pojavijo predsodki, so lahko makrosocialni ali mikrosocialni. Makrosocialni so tisti, ki imajo bodisi ekonomsko-politični bodisi kulturno-normativni izvor, mikrosocialni pa imajo izvor v primarni socializaciji ali kriznih situacijah v odraslosti. Predsodkov se otroci naučijo doma in v šoli npr. skozi branje otroških knjig ipd., pomembno vlogo pri širjenju pa imajo tudi mediji (Ule 2004, 174 – 175) in politična elita. Zato je pomembno, kakšna je medijska slika predstavitve manjšin in marginalnih skupin. Ker zadnja leta medije spremljamo na spletu, moramo biti pozorni in občutljivi na podajanje vsebin spletnih medijev, ki so v svojem delovanju pravno dokaj nedorečeni, sploh kadar gre za spletno komentiranje novic.

Predsodki se od stereotipov ločijo v tem, da imajo močan čustveni naboj (Kuhar 2009, 38), so izrazito sovražno naperjeni ter togi in neobčutljivi za nove podatke, tudi če so le-ti verodostojni. Za razliko od predsodkov stereotipi niso nujno negativni, tudi lažje jih je omiliti, kar pa za predsodke ne velja. Stereotipne predstave se ne razvijejo v predsodek, če smo posameznika pripravljene sprejeti na podlagi osebnih značilnosti in ne kot pripadnika neke nam tuje, drugačne skupine.

2.3. DEFINICIJA SOVRAŽNEGA GOVORA

»Besede, ki ponižujejo, razčlovečijo, odvzamejo dostojanstvo, postavljajo v podrejen položaj, vplivajo na to, kakšen položaj v družbi bodo imeli ljudje, proti katerim so usmerjene, kako bodo živeli, kako bodo z njimi ravnali drugi ljudje in nenazadnje, kako bodo razumeli sebe. Sovražni govor lahko enačimo s socialnim dejanjem, saj lahko grobo določi družbeni položaj tistih, proti katerim je usmerjen.«

https://www.spletno-oko.si/sites/default/files/prirocnik_za_prijavljanje_sovraznega_govora_na_druzbenih_omrezjih.pdf)

Definicija Spletnega očesa pravi, da je sovražni govor izražanje mnenj in idej, ki so po svoji naravi diskriminatorne in po navadi uperjene proti etničnim, narodnim, verskim, kulturnim, spolnim in podobnim skupinam s slabšim položajem v družbi (<https://www.spletno-oko.si/sovrazni-govor/kaj-je-sovrazni-govor>).

Milosavljević (2008, 439-456) pravi, da je najbolj destruktivno med medčloveškimi odnosi prav sovraštvo. Oseba ali skupina, ki ji je sovraštvo namenjeno, se lahko odzove z močnim strahom ali enako mero sovraštva, kar pripelje do konfliktov, sovraštva ali destruktivnosti. Posledica vsega tega je prenašanje negativnih lastnosti na člane drugih skupnosti in sovražni govor. Leskoškova zapiše, da se sovražni govor pojavlja kot izrečena ali pisana beseda in v obliki neverbalne komunikacije, ki temelji na prepričanju o manjvrednosti pripadnikov določene skupine ljudi zaradi njihove pripadnosti tej skupini, njegov namen pa je prestrašiti in/ali ponižati ter spodbuditi nasilje zoper ljudi, proti katerim je usmerjen (Leskošek 2005, 37 – 38).

Sovražni govor je sredstvo za ohranjanje, širjenje, prenašanje, spodbujanje in opravičevanje nestrpnosti, ksenofobije, homofobije, šovinizma, antiislamizma, antisemitizma, rasizma, starizma, seksizma in ostalih oblik sovraštva, ki temeljijo na nestrpnosti (magistrsko delo Neda Došenović in Vanja Brikić 2013, 20-24).

Lederer in Delgado (Nielsen 2002, 266) pravita, da je sovražni govor mehanizem podrejanja, ki ustvarja in ohranja vzdušje strahu, zastraševanja in diskriminacije. Po navadi je sestavljen iz zapletenega niza dejanj v verbalni, fizični ali simbolni obliki. Lederer in Delgado torej k sovražnemu govoru ne štejeta govora, ki je zgolj žaljiv, nespodoben, nemoralen, nestrpen, neetičen ipd. To pomeni, da če nekomu rečemo,

da ga sovražimo, in svojega sovraštva ne pogojujemo zgolj z njegovo pripadnostjo neki skupini, to še ni sovražni govor.

Kot pravi Milosavljević pri nas mnogi politiki v javnih nastopih mešajo sovražni govor z žaljivim govorom. Sovražni govor je govor, ki je namenjen blatenju, šikaniranju, omalovaževanju oziroma diskriminiranju ali ustrahovanju drugih skupin npr. rasnih, nacionalnih, verskih, z drugačno spolno usmeritvijo ...

Organizacija Human Rights Watch (HRW) je leta 2011 sovražni govor opredelila kot vse oblike izražanja, katerih namen je žaljenje ljudi glede na rasno, versko, etnično ali spolno oziroma pripadnost neki izločeni skupini prebivalstva. Pod besedo »govor« tukaj štejejo vse oblike verbalne in neverbalne komunikacije.

Vsem definicijam je torej skupno, da je sovražni govor oblika komunikacije, ki širi nestrpnost in je vedno usmerjen proti skupini, ki ima v družbi slabši položaj, ali pripadnikom take skupine le glede na njihovo pripadnost tej skupini.

3. SOVRAŽNI GOVOR NA INTERNETU

V raziskavi Internet in sovražni govor: preizkus primera Nürnberških spisov so ugotovili, da po mnenju večine tisti, ki uporabljajo internet z namenom, da grozijo posamezniku ali skupini, ne bi smeli biti zaščiteni s pravico do svobode govora (Azriel 2005, 477). Svoboda govora je temeljna vrednota, ki omogoča svobodno izražanje mnenj ali misli, vendar se svoboda govora konča tam, kjer se začne svoboda drugih posameznikov ali skupin. S sovražnim govorom tako vstopamo v prostor svobode drugih ljudi, kar pa nam internet kot anonimno okolje nedvomno omogoča.

Na pobudo Fakultete za družbene vede je oktobra 2016 Tržno-raziskovalna agencija GfK izvedla anketo z naslovom Sovražni govor na internetu v Sloveniji, ki kaže, da kar 90 % vprašanih sovražni govor na internetu moti. Od tega je 72 % vprašanih na lestvici od 1 – 5 označilo sovražni govor z oceno 5, torej da jih takšen govor zelo moti.

Milosavljević (intervju) meni, da je problem spletnih medijev to, da določeni mediji ne ločijo med sovražnim in žaljivim govorom. Naslednji problem, ki se pojavlja v komentarjih slovenskih medijev, je, da večina medijev dopušča anonimnost (ime ni jasno navedeno) pri pisanju komentarjev, kar dodatno spodbuja širjenje sovražnega govora. Karmen Erjavec in Melita Poler-Kovačič (2012) opozarjata, da tistih, ki širijo sovražni govor ne smemo obravnavati kot enovito skupino. Delita jih na:

- Vojake, organizirane pisce komentarjev s sovražnim govorom. Vojaki so aktivni člani političnih strank ali drugih organizacij, sovražni govor širijo pod vodstvom nadrejenih (poveljnikov), njihov glavni namen pa je izpolnjevanje nekega poslanstva, npr. širjenje prepričanja, da so migranti škodljivi in jih je treba deportirati iz države. Vojaki metodično napadajo tiste, ki so obravnavani v članku, novinarje, ki so članek napisali ali druge pisce komentarjev. Svet vidijo črno-belo in ga delijo na mi-oni.
- Vernike, ki zvesto sledijo svojemu političnemu ali ideološkemu voditelju. Nikakor ne dopuščajo drugačne interpretacije. Tako kot vojaki imajo bipolaren pogled na svet (delitev mi-oni) in avtoritaren tip osebnosti.
- Igralce, za katere je sovražni govor nekakšna igra na spletu. Za razliko od ostalih nimajo stalnih vrednot in prepričanj. Pogosto spreminjajo svoje mnenje, z

namenom, da bi ustvarili zmedo, ob kateri se zabavajo. Sovražnega govora ne dojemajo kot pravi sovražni govor ampak kot šalo.

- Nadzornike, ki širijo sovražni govor z jasnim namenom: preusmeriti pozornost k družbenim problemom. Tako kot igralci in verniki ljudi ne ločujejo v dve skupini, ampak vidijo vse kot enotno skupnost, vsem je treba pomagati, ne glede na to, čigave pravice so s tem kršene.

3.1. SPLETNI MEDIJI IN NJIHOV INTERAKTIVNI POTENCIAL

Massey in Levy (Nip 2006, 216) interaktivnost delita na medosebno in vsebinsko. Medosebna pomeni neposredno komunikacijo med novinarji in publika, vsebinska pa je tista, ki je odvisna od tehnologije in kompleksnosti izbire znotraj vsebin, ki jih ima občinstvo na voljo.

Internet je nov prostor za širjenje tradicionalnih medijskih vsebin kot so tisk, televizija in radio, hkrati pa so se pojavili tudi novi mediji, ki se lahko širijo le v internetnem okolju (Škerlep 1998, 46).

Spletne medije delimo v dve skupini (Trošt 2003):

- Klasične, ki se na spletu pojavljajo le kot del produkcije in se že prej razviti, torej morajo le spremeniti svojo obliko v digitalno. Splet uporabljajo za oglaševanje, distribucijo ali nadgradnjo že obstoječih klasičnih vsebin (Škerlep 1998, 46-48).
- Idealno-tipske, ki se pojavljajo le na spletu (Škerlep 1998, 46-48).

Ena izmed najpomembnejših razlik med klasičnimi in idealno-tipskimi mediji je ravno interaktivnost. Bralci z interaktivnostjo na nek način dobijo pravico do soustvarjanja vsebin, kar pri klasičnih medijih ni bilo mogoče. Bralci lahko z ustvarjalci komunicirajo preko elektronske pošte, na forumih, preko klepetalnic ali pod komentarji. Vse to nadgrajuje in pospešuje prejšnje načine interaktivnosti, kot so pisma bralcev v časopisih (Deuze 1999, 377-378).

Kljub interaktivnosti, ki jo ponuja internet, naj bi šlo med novinarji in komentatorji za obojestranski monolog, do katerega prihaja zaradi preobremenjenosti novinarjev, prevelikega števila komentarjev in nizke kakovosti komentarjev. Barbara Repovž (v Vobič 2008) pravi, da komentatorji »večinoma pljuvajo, se med seboj kregajo in v

razpravo ne glede na vsebino zgornjega novinarskega prispevka vpletejo Janšo in Pahorja in povojne poboje«.

Namesto, da bi spletni komentarji postali nov prostor za izražanje mnenj in polje interaktivnosti med novinarji in bralci prispevkov, prihaja do anonimnega izražanja negativnih čustev. Ustvarjajo se odlični pogoji za širjenje sovražnega govora (diplomsko delo Motl 2009, 44).

3.2. PRAVILA KOMENTIRANJA NA NOVIČARSKIH PORTALIH

»Podatki, ki jih je Zagovornik zbral pri pristojnih organih in jih objavil v svojem rednem letnem poročilu za leto 2018, kažejo, da je kazenskopравни pregon sovražnega govora v Sloveniji zastal, čemur botrujejo njegova ozka definicija v 297. členu Kazenskega zakonika ter še ožja interpretacija, ki jo v praksi uporabljajo tožilstvo ter večina sodišč. Posledica je nadaljnja normalizacija tovrstnega govora in s tem tudi normalizacija diskriminacije. Na problem nekaznovanja sovražnega govora je Slovenijo v svojem nedavnem poročilu opozorila tudi Evropska komisija proti rasizmu in nestrpnosti (ECRI)«. (<http://www.zagovornik.si/zagovornik-nacela-enakosti-na-dogodku-sovrazni-govor-lokalni-odzivi-na-globalno-nevarnost/>)

Kodeks novinarjev Slovenije, ki ga je izdalo Društvo novinarjev Slovenije leta 2010, v 21. členu predpisuje, da novinarji sovražnega govora ne smejo dopustiti, ali se, če to ni mogoče, morajo nanj nemudoma odzvati in ga obsoditi, česar pa nekateri novičarski portali ne upoštevajo, drugi pa imajo zaposlene ljudi (moderatorje), ki nadzorujejo komentarje občinstva. Moderator naj bi sporne komentarje izbrisal razen, če so se ostali bralci v komentarjih pravilno odzvali in njihovo vsebino obsodili.

24 UR

24 ur ima na spletni strani objavljene **splošne pogoje uporabe portala** (<https://images.24ur.com/media/document/62355339.pdf>). V pogojih uporabe je zapisano, da je komentiranje na spletni strani moderirano, vendar ni avtomatizirano, saj odločitev o omogočanju komentarjev v pristojnosti uredništva, v nekaterih primerih je komentiranje lahko tudi onemogočeno. Pogoj za objavo komentarja je prijava, vsi na novo prijavljeni komentatorji morajo oddati tudi svojo telefonsko številko.

Med drugim se uporabnik na portalu 24ur.com strinja tudi s tem, da v svoji komunikaciji ne bo uporabljal groženj, slabšalnega, poniževalnega ali žaljivega načina izražanja.

V pravilih za objavo komentarjev na portalih POP TV in Kanala A

(<https://images.24ur.com/media/document/62117439.pdf>) piše, da si med drugim pridržujejo pravico do zavrnitve objave komentarjev, če presodijo, da bi lahko huje vznemirili, izzvali, napadali ali žalili druge uporabnike; so rasistični, seksistični, homofobni, brez vsakršne povezave z objavljeno vsebino, kršijo predpise,

zagovarjajo ali spodbujajo nezakonito ravnanje; to se nanaša zlasti na kazniva dejanja zoper čast in dobro ime, druga kazniva dejanja ali nedopustne posege v osebne pravice ter kršitev avtorskih in sorodnih pravic.

Zaradi neprimernih komentarjev lahko uredništvo prepreči objavo komentarjev z določenega računa za 1, 3, 7, 14, 30 dni ali za vedno od datuma blokade, kar je odvisno od vsebine neprimernega komentarja.

Komentarji se na spletni strani 24ur.com moderirajo na dva načina:

- Moderiranje po objavi: vsi komentarji se na spletu pojavijo takoj in so moderirani naknadno.
- Moderiranje za nazaj: komentarje za nazaj se običajno preveri, če je zaradi njih prišlo do pritožbe.

NOVA 24 TV

Na portalu nova24tv.si v Pravilih komentiranja na spletnem portalu Nova 24 TV (<https://nova24tv.si/nekategorizirano/obvestilo-pravila-komentiranja-na-spletnem-portal-nova24tv/>) komentatorje pozivajo naj so vljudni, spoštljivi in naj provokatorje ignorirajo ali jih prijavljajo, da bodo lahko izbrisani. Poleg tega pravijo, da pozivi k nasilju niso dovoljeni, komentarji, ki bodo pozivali k nasilju, pa bodo izbrisani, njihovi avtorji blokirani in ustrezni organi obveščeni. V pravilih piše tudi naj se komentatorji izogibajo psovkam, osebnim napadom in napadom na t. i. slamnate može ter da vulgarnosti niso dovoljene. Pred komentiranjem se morajo uporabniki prijaviti z elektronskim naslovom.

RTV SLO

V Pravilih za komentiranje na portalu rtvslo.si (<https://www.rtv-slo.si/uporaba/pogoji-uporabe/455920>) med drugim piše, da se mora uporabnik zavezati, da ne bo osebno napadal, grozil, blatil ali napadal souporabnikov, avtorjev in drugih ljudi in ostre kritike izražal brez napadov ali žalitev. Poleg tega se mora uporabnik zavedati, da oblike sovražnega govora, pozivanje k nasilju, razširjanje in izražanje rasne, narodnostne, verske, spolne in druge nestrpnosti na podlagi Ustave Republike Slovenije in zakonov prepovedane, tisti, ki namerno spodbuja k sovraštvu, nasilju in nestrpnosti, pa je osebno kazensko odgovoren. Če uporabnik večkrat ali huje krši pravila, ga administratorji opozorijo, ga začnejo nadzorovati ali mu blokirajo uporabniško ime.

4. INTERVJUJI

Pisala sem uredništvom RTV SLO, 24 ur in Nove 24 TV. Iz uredništva 24 ur mi niso odgovorili, z Nove 24 TV pa so najprej sporočili, da mi bodo pomagali po svojih najboljših močeh, ko pa sem jim poslala vprašanja, se mi niso več oglasili. Uredništvo RTV SLO mi je posredovalo mail Kaje Jakopič, urednice uredništva za nove medije Multimedijskega centra RTV SLO, ki mi je odgovorila na vprašanja.

4.1. INTERVJU S KAJO JAKOPIČ

1. Kako regulirate komentarje s sovražno vsebino?

Komentarje uporabnikov pod novicami na spletni strani rtvslo.si pregleduje ekipa administratorjev. Pregledujejo v času, ko je komentiranje omogočeno, ponoči je le-to onemogočeno. Administratorji odstranjujejo komentarje, ki niso v skladu z našimi [pravili za komentiranje](#), ki jih vsak uporabnik ob registraciji na portal mora sprejeti. Komentarji so lahko na predmoderaciji (se potrjuje njihova objava, preden so vidni) ali pa na postmoderaciji (administratorji odstranjujejo že objavljene komentarje, ki niso v skladu s pravili komentiranja). Na našem portalu reguliramo komentarje na način, da vse komentarje z neprimerno vsebino odstranimo, pri nas bolj uporabljamo termin neprimerna vsebina (ki je širši od pojma sovražni govor, saj odstranjujemo tudi vsebine, ki so denimo žaljive, izven teme članka, v tujem jeziku, v »caps lock« itd.), in ne zgolj vsebina s sovražnim govorom. Komentarjev s sovražnim govorom je med odstranjenimi objavami zelo malo, manj kot 1% vseh komentarjev. Neprimernih komentarjev, ki se jih ne objavi, pa je okoli 5%.

2. Kje je za vas meja med sovražnim govorom in svobodo govora?

Svoboda govora ne sme posegati v pravice ostalih posameznikov ali skupin. Komentiranje na spletnih portalih ni pravica, ki bi izhajala iz svobode govora, pač pa možnost, ki jo dopušča uredniška politika. Nekateri spletni portali se odločijo drugače in komentiranja uporabnikov ne omogočijo.

3. Koliko sovražnih komentarjev v povprečju izbrišete na članek/dan/teden ...?

Kot sem že napisala, na spletni strani rtvslo.si je dnevno objavljenih 3-5 tisoč komentarjev, izbrisanih je okoli 5%.

4.2. INTERVJU S PROF. DR. MARKOM MILOSAVLJEVIĆEM

1. Ali ocenjujete, da se je količina sovražnega govora v komentarjih bralcev spletnih portalov povečala od začetka 2. vala epidemije do danes?

Najprej je treba razčistiti in opredeliti je sovražni govor. Včeraj je bila neka razprava v državnem zboru o sovražnem govoru. Tudi pri nas mnogi politiki mešajo dva pojma. Če nekdo uporablja grd jezik, grdo izrazoslovje in če govori zlobne ali zlonamerne stvari, to še nujno sovražni govor. Sovražni govor je v skladu z mednarodnimi dokumenti tisti govor, ki je namenjen blatenju, šikaniranju, omalovaževanju oziroma diskriminiranju ali ustrahovanju drugih skupin. To so lahko rasne, nacionalne, verske, spolne in ostale skupine. Zato, če nekdo reče »jaz sovražim tega in tega politika« ali »jaz sovražim tega in tega kulturnika« to ni sovražni govor. To je seveda izražanje sovražnosti in je lahko etično ali pravno neprimerno, odvisno od tega kaj nekdo izreče. Če nekdo reče, da bo nekoga ubil, poslal v Auschwitz ipd. je to pravno sporno. Lahko je kaznivo dejanje, vendar drugo, najpogosteje ni sovražni govor. Kar vidimo v naših medijih je kombinacija obojega. V zadnjem času na splošno, v zadnjih petih letih se je veliko sovražnega govora in drugega spornega govora preselilo iz medijev na družbena omrežja. Veliko tudi tovrstnih »troll« se je preselilo na Twitter in na Facebook, gotovo pa jih je na spletnih straneh medijev še vedno relativno veliko. Ta način komunikacije se je preselil na vse platforme, tudi tja, kjer jih človek ne pričakuje npr. TikTok. To bi bolj pričakovali na Twitterju, kjer med seboj obračunavajo politiki, ampak je prisoten vsepovsod. Ljudje so spustili raven medsebojne komunikacije, zelo hitro so vulgarni, žaljivi in agresivni, vendar to še ni sovražni govor. Sovražni govor, ki pa se pojavlja pa je bolj usmerjen v to, kaj je nekdo po veri, rasi, nacionalnosti ... To je pač neka slovenska in svetovna stvarnost, ki je prisotna v družbah praktično že ves ta čas. Jaz menim, da so mediji s svojimi komentarji prvi omogočili izbruh sovražnega govora, družbena omrežja pa so to zadevo še toliko bolj razširila, v tem smislu, da ljudem ni več nerodno priznati, da so rasisti, nacionalisti, da sovražijo ženske ..., kar je zame šokantno. Ljudje se ne skrivajo več za vzdevki. Sovražni govor se je, tako kot ostale oblike govora, ki so postale prepovedane, predvsem zaradi izkušnje Evrope z drugo svetovno vojno, nacizmom in fašizmom, torej nečesa, česar se je Evropa sramovala vsa ta minula leta, začel ponavljati, obnavljati, celo na najvišjih ravneh, širijo jo tudi politiki in druge javne osebnosti.

2. Zakaj je meja med sovražnim govorom in svobodo govora v nekaterih medijih dvoumna; npr. Nova 24 TV briše vse komentarje, ki niso v skladu z njeno politično opredelitvijo, po drugi strani pa se pri sovražnih komentarjih sklicuje na svobodo govora, torej kdor se strinja z nami, lahko zapiše vse, kdor ne deli našega pogleda pa te svobode nima?

To je ena dokaj razširjena praksa, v tem smislu, da tisti ljudje ali pa skupine, mediji, ki zelo pogosto govorijo o tem, da so zagovorniki absolutne svobode govora, zelo hitro sami postanejo tako imenovane »snežinke«, ko nekdo nekaj napiše o njih, ali ko se z nečim ne strinjajo. V sodobni mednarodni in slovenski politiki je prisotno ogromno dvoličnosti, spomnimo se dejstva, da je recimo predsednik Trump nekdo, ki je govoril marsikaj sovražnega in bil eden največjih nasprotnikov ukrepov proti covid-19, še vedno so mnogi republikanci proti nošenju mask, prepričani, da gre za teorijo zarote. V Ameriki je bila storjena velika škoda, zanimivo pa je to, da politiki v Sloveniji mnogim očitajo nespoštovanje ukrepov zoper covid-19, ker naj bi bilo nevarno in neodgovorno, hkrati pa podpirajo Donalda Trumpa. Še nihče jih ni vprašal, kako je možno, da podpiraš Donalda Trumpa, ko pa v slovenskem prostoru očitaš najrazličnejšim družbenim skupinam, da bojkotirajo, da ne spoštujejo, da širijo lažne novice ... Tako da enostaven odgovor je, da gre za dvoličnost in najpogosteje se pri tistih, ki zagovarjajo absolutno svobodo izražanja to nanaša na njihovo svobodo izražanja. Oni želijo absolutno svobodo izražanja, zato, da lahko sami razširjajo svoje sovraštvo, svoj rasizem, svoj fašizem in ostalo. Takrat, ko nekdo reče nekaj kritičnega o njih, vidimo zelo burne, živčne odzive na Twitterju, v raznih tovrstnih medijih, brisanje vsebin, komentarjev. Zabaven je bil tudi primer z anketami, ki so se pojavile v takih medijih. Ko rezultati mediju niso ustrezali, jih je blokiral oziroma zbrisal. Če si zagovornik absolutne svobode govora, moreš to omogočiti tudi svojim nasprotnikom, ne moreš je zahtevati samo zase. Sam nisem zagovornik absolutne svobode izražanja, tega ne zagovarjata niti Evropska unija, niti Evropsko sodišče za človekove pravice, vsi postavljajo omejitve, ko gre za svobodo izražanja.

3. Ali bi bilo potrebno še jasneje določiti mejo med sovražnim govorom in svobodo govora?

Ne vem, če je treba mejo jasneje določiti, splošni akti in teoretske opredelitve obstajajo. Problem sta pravna sodna praksa, premalo je primerov, ki dejansko pridejo do neke sodne odločitve, kaj šele obsodbe. Ravno pred nekaj dnevi je prišlo do

pogojne kazni, Martin Česen, novinar Avto magazina, je bil pogojno obsojen ravno zaradi razširjanja sovražnega govora. Kar Slovenija potrebuje je sodna praksa. Evropski standardi so precej jasni, določene stvari se seveda razlikujejo po evropskih državah, Avstrija in Nemčija sta med najbolj strogimi v Evropi, ko gre za preganjanje različnih oblik sovražnega govora, pri čemer se je treba zavedati, da je sovražni govor tudi mahanje s kljukastimi križi, nacističnimi zastavami ipd., čeprav mahanje s tovrstnimi zastavami v Sloveniji, če sem pravilno obveščen, ni prepovedano. To pomeni, da imamo slučajne ali namerne luknje v zakonodaji. Svoboda izražanja ni samo svoboda besed, ampak je tudi vprašanje simbolov, zastav, pozdravov ...

4. Kaj bi morali mediji, ne glede na ideološko usmeritev, narediti, da bi se količina sovražnega govora zmanjšala?

Kar se tiče medijev, so danes bolj omejeni glede svojega učinka, kot pa so bili pred petnajstimi leti, ker ljudje veliko uporabljajo družbena omrežja in danes smo na nek način bolj odvisni od Facebooka, Twitterja ..., Slovenija bi se morala pridružiti državam EU, ki so na tem področju vedno bolj proaktivne. Videli smo, kaj se je zgodilo v Avstraliji, ko je avstralska vlada zahtevala in dobila od Facebooka spoštovanje avtorskih pravic. Države gredo vedno bolj v smer tega, da ne dopuščajo več, da pomembne stvari v njihovi družbi diktira zasebno podjetje iz Kalifornije, neke druge države, drugega kontinenta. Mediji bi morali bolj jasno obsoditi ne samo sovražni govor, ampak vse tovrstne oblike komuniciranja, ki so vulgarne, agresivne, žaljive, pozivajo k nasilju, promovirajo diskriminacijo, šikaniranje ... V zadnjih nekaj letih smo to zasledili v medijih, posebej medijih, ki si po mojem s strokovnega vidika ne zaslužijo oznake medij, pač pa so to propagandna trobila, mehanizmi za širjenje strankarskih idej. Ljudje, ki tam ustvarjajo zame niso novinarji in po nobenem kriteriju mednarodnih organizacij ali po strokovni definiciji niso novinarji, so mogoče PR-ovci, ampak tudi to je slabšalno za prave, profesionalne PR-ovce. Mislim, da gre za propagandiste, ki se zatekajo k lažem, vulgarnosti ... Meni se zdi nepredstavljivo, da predstavnik za odnose z javnostmi ministrstva za kulturo neki kulturnici, ki ga je na Twitterju vprašala nekaj glede ukrepov, odgovori »Kaj bi še hotela vedeti? Velikost mojega penisa?«. To je meni osebno nesprejemljivo, posebej ker je to predstavnik za odnose z javnostmi. Ta tvit ne sodi v kategorijo sovražnega govora, je pa izjemno vulgaren, neokusen. Tega se mediji preredko lotijo.

5. METODOLOGIJA

Komentarje sem pregledovala v člankih, objavljenih od 1. 10 2020 do 31. 1. 2021, na spletnih portalih rtvslo.si, 24ur.com in nova24tv.si. Vsebino komentarjev sem razdelila glede na priročnik Spletnega očesa, torej v 5 sklopov:

- Mi in oni: mnenje, da so med »nami« in »njimi« (begunci, LGBT skupnostjo, muslimani, judi ...) nepremostljive razlike.
- Stereotipi: drugi so vsi enaki npr. muslimani so teroristi, Romi kradejo, se ne želijo učiti, begunci nočejo delati, želijo le prejemati socialno podporo.
- Kaj pa mi?: »drugi« imajo in zahtevajo več pravic kot jih imamo mi in jih več tudi zahtevajo, povezani so z elitami
- Cilji: »druge« je treba javno linčati, pregnati, asimilirati, zdraviti, zapreti, poslati nazaj tja, od koder so prišli.
- Čustva: »drugi« so škodljivi našim otrokom ter obstoju naše družbe in civilizacije.

Našla sem 327 komentarjev, ki so vsebovali sovražni govor, ker pa imajo pogosto podobno vsebino, sem razložila le bolj tipične.

6. ANALIZA

Največ sovražnih komentarjev je bilo napisanih pod članki, ki so se nanašali na migrante.

6.1. MI IN ONI

Na platformi Nova 24 tv sem zasledila članek z naslovom Migrant v Beogradu napadel dekle, navzoči pa so le opazovali, kako se je borila in kričala (Sara Kovač 2020, 1.10.) o Srbkinji, ki jo je napadel migrant. Komentator z imenom Slovenec 33 je komentiral:

Obstojata samo ena rešitev tega problema.

***Živalim** je potrebno brezpogojno prepričati dostop do ljudi,*

*To se doseže ali z ograjo ali pa se **pravočasno strelja**.*

S tem je namigoval, da smo »mi« (Evropejci) bolj kulturni od »njih« (migrantov), ki so vsi nasilni in se vedejo živalsko. Spodbuja ksenofobijo; gre za vrsto negativnih odnosov, ki jih ljudje tvorijo do tujcev, saj naj bi ti kot nosilci drugačne kulture oz. načina življenja predstavljali grožnjo našemu« boljšemu« načinu življenja. Pomeni nezaupanje, strah in sovraštvo do tujcev in tujega (doktorsko delo Masten 2010, 59-61). Prav zaradi strahu, ki ga povzročajo nove kulture, ki se poskušajo integrirati, nastaja ogromno sovražnega govora proti tujcem, v Sloveniji predvsem proti migrantom. Za zaključek komentator poziva še k ubijanju migrantov, kar je pravno kaznivo in bi tovrsten komentar moral biti prijavljen, izbrisan, komentator pa prijavljen.

Naslednji članek ima naslov Zaprite krsto in povejte ljudem, naj ga ne poljubljajo (24 ur: Natalija Švab 2020, 1.11.), ki govori o pogrebni slovesnosti vodje srbske pravoslavne cerkve. Komentator z vzdevkom JApajaDaja pravi:

*..in **s takimi** smo 45 let živeli v skupni državi!? katastrofa, fuj!*

Iz zgornjega komentarja je razbrati prepričanje o večvrednosti lastnega naroda. Komentatorju se zdi katastrofalno, da smo »mi« Slovenci dolgo živeli v skupni državi s Srbi, ki so slabši od »nas«.

Članek z naslovom Islamski svet napada Zahod: Pakistanska ministrica za človekove pravice Macronovo administracijo primerjala z nacistično Nemčijo (Nova 24 TV: Ivan Šokić 2020, 25.11.) o francoskem premierju, ki je zahteval, da muslimanske države podpišejo listino republikanskih vrednot, zaradi česar je pakistanska ministrica za

človekove pravice primerjala njegovo administracijo z nacistično Nemčijo, je izzval več komentarjev z islamofobno vsebino. Komentator z vzdevkom skorpion93 je komentiral:

muslimani ste za en drek ! tega se madžari, čehi,slovaki,poljaki dobro zavedajo, zato jih tam tudi ni ! in imajo mir pred terorjem, multikulturalnostjo ipd.,

Naslednji islamofobni komentar sem našla pod člankom z naslovom Napad z nožem v Parizu: ubiti tudi štirje otroci, več ranjenih (24 ur: Urša Vrečar in Tina Švajger 2020, 3.10.). MrKritik77 je zapisal:

Zakaj se sploh še slepimo? Osebno ne želim muslimanom nič slabega, ampak naj ostanejo tam, kamor sodijo. Evropa ni za njih in jaz jih ne želim tu. Naše, evropske vrednote, so za njih nedosegljive. In ne, pri meni ne gre za rasizem, ker me ne zanima barva njihove kože, me pa moti, da so nasilni in primitivni barbari in NE SODIJO k nam!

Čeprav komentator ni pozival k nasilju je širil stereotip, da so vsi muslimani »*nasilni in primitivni barbari*«. Po mnenju tega komentatorja so »naše«, evropske vrednote za muslimane nedosegljive. Ker je širil stereotip, bi ga lahko uvrstila tudi med komentarje, ki so širili stereotipe. Poleg tega se jasno vidi njegovo slabo razumevanje sovražnega govora, saj pravi, da ga »*ne zanima barva njihove kože*«, torej njegov komentar ne spodbuja rasizma, kot da je rasizem edina oblika diskriminacije, ki obstaja.

Več rasističnih komentarjev, ki so povečevali pripadnost lastne rase, sem našla pod člankom z naslovom Težko oboroženi črnci marširali po ulicah Louisiane (Nova 24 TV: Sara Bertoncelj 2020, 7. 10.). Primer je komentar komentatorke z imenom Unikatna:

Brez belcev, bi črni še vedno bili 1000 let nazaj. Sedaj so dobili moč, vendar ne brez podpore iz ozadja. Če odsekaš roko, ki te hrani, boš tudi sam lačen.

6.2. STEREOTIPI

Med komentarji, napisanimi na članek z naslovom 'Žrtve novele zakona o tujcih bodo delavci, družine, otroci in najranljivejši', ki govori o protiustavnosti in nehumanosti novele zakona o tujcih, (24 ur: Urša Zupan 2020, 1. 10.), sem našla komentar komentatorja z imenom KladioSi:

*Odcepili smo se od juge, ki nas je molzla. Zdaj ste pa lasnega naroda neljubeči politiki uvozili **primitivce** iz Kosova in Albanije. Za to smo samostojni, da z našimi prispevki futrate **največje lenuhe na balkanu**, ki nam uničujejo kulturo, **ter praznijo državno blagajno**. Za lasno mladino, delavce in upokojece se pobeigajte, ne pa za te **primitivce**. Se vidi, da ste po vezah na funkcije prilezli in ne zaradi sposobosti, drugače bi ne bli v vedno večji srovšni.*

Komentator širi stereotip o tem, da so Albanci in Kosovarji leni in le jemljejo državni denar, hkrati pa uporablja žaljiv govor, označuje jih za »primitivce« ter s tem spodbuja šovinizem in ksenofobijo.

Pod člankom, objavljenim na portalu 24ur.com, z naslovom V škatlah v skladišču na Kitajskem našli 5000 poginulih hišnih ljubljencev (Tina Švajger 2020, 1. 10. 2020) sem našla ogromno komentarjev s šovinistično in ksenofobno vsebino. Komentarji so Kitajce posplošeno označevali za »svinje« in »največjo umazanijo na svetu«. Primer je komentar komentatorja z imenom Cosmos:

*Te **preklete kitajce** bi morali **zravnati z zemljo** saj od njih prihajajo vse bolezni. Dokaz je tudi ta zadeva katera bo spet sprožila nek virus.*

Poleg širjenja zgoraj navedenih oblik nestrpnosti poziva tudi k nasilju nad Kitajci.

Komentator z vzdevkom nemski_ovcar je zapisal:

*Ti kitajci so pa res **nagnusni**. Ni denarja da grem k njim v restavracijo*

Pod istim člankom sem našla rasističen komentar, ki ga je verjetno napisal ti. igralec, komentator z vzdevkom Auslander. Zanj je sovražni govor nekakšna šala ali igra na spletu. Napisal je:

*Vidim da 24 ur dovoli rasizem proti kitajcem. Ajde da probam se jst. Črnci so **virus najhujše vrste** na svetu.*

Rasističen komentar sem našla tudi pod člankom avtorice Nine Žoher: Katie Piper je bila ateistka, dokler ni doživela napada s kislino, zaradi katerega je ostala brez dela nosu: V veri je našla potrebno uteho in vir moči. (Nova 24 TV: 2020, 1. 10.). Čeprav nikjer v članku ne piše, da je bil fant Katie Piper, ki jo je posilil in polil s kislino, temnopolt, je komentator z imenom Van Der Waals komentiral:

tko je če si je črnuha zbrala za fanta.

Rasistični komentarji temeljijo na stališčih o kulturni večvrednosti ali manjvrednosti ljudi glede na njihove fizične značilnosti oz. rasne pripadnosti. V svetu se trdovratno ohranja sovraštvo proti temnopoltim, ki je lahko individualno ali institucionalno. Sovražni govor proti temnopoltim je po navadi individualna oblika rasizma, torej delo posameznika. Iz komentarja je razbrati stereotip, da so temnopolti agresivni, poleg tega uporablja tudi zaničevalen izraz »črnuh«.

Kot sem, že omenila so največ sovražnega govora spodbudili prav članki o migrantih. Pod člankom z naslovom [Video] Hrvati v bližini slovenske meje v strahu zaradi migrantske nadloge! Od vlade zahtevajo, da na mejo z BiH pošlje vojsko! (Nova 24 TV: Ivan Šokić, 2020, 8. 10.) sem našla naslednji komentar komentatorja z vzdevkom cosmojasnovidec:

No ja.Hrvatov vsaj ne ugrabljajo in vozijo v prtljažnikih naokrog kot tistega starčka katerega so imeli zvezanega tu v sloveniji.

In kaj je bilo z njimi?Nič.

Ta muslimanska golazen ni dobila niti zapora niti izgona ampak so vsi trije smrduhi lepo nastanjeni v takorekoč hotelu na stroške davkoplačevalcev.

To se drugače ne bo končalo dokler vsi državljani v hrvaški,sloveniji ter ostalih državah ne bodo naredili državnih udarov kateri bi se morali že zdavnaj saj država enostavno noče oškodovancem plačati škode z izgovorom,da ne zaradi tega ker so povzročitelji neznane osebe tujega porekla.

Ja pa piz.. jim materi.. ali so oškodovanci krivi,da ti ilegalno prehajajo meje ter povzročajo škodo?

*Vsakemu bedaku je jasno,da bo ta golazen na poti delala škodo kar je tudi razumljivo za to **necivilizirano kriminalno drhal.***

Izpostavlja stereotipe, da so migranti smrdljivi, necivilizirani in posplošuje obnašanje manjšine na vse migrante (necivilizirani kriminalci). Poleg tega večkrat uporabi žaljive izraze npr. »golazen« in »drhal«.

Več sovražnega govora je spodbudil tudi članek z naslovom Geji so na Twitterju 'ugrabili' ključnik skrajne desničarske skupine Ponosni fantje (Neža Pušnik 2020, 5. 10.). Komentatorka z imenom Lillija123 je komentirala:

*Iz mojih izkusenj. **Geji so zelo agresivni in narcisoidni. Tudi perverzni.** Groza ze sojo otrokom dajejo*

Naslednji članek, ki je sprožil homofobijo je imel naslov Univerza v Kentuckyju rasno segregira študente pri obveznem treningu "sramotenja belcev" (Nova 24 TV: Aleš Ernecl 2020, 11. 10.). Komentator z imenom šmentanamuha pravi:

Norostim LGBT ni videti konca. Menim da za tem početjem v največji meri stojijo usekane bele feministke, ki jim je sovraštvo do belih moških zameglilo um. Tudi te, ki živijo v Sloveniji, so ista sorta. To pomeni, da danes sploh ne moreš več dokončat faksa, če ne greš skozi to LGBT nasilje, ki ga izvajajo nad študenti, Kar se tiče rase, je to namerno potencirano, da daje večjo legitimnost LGBT izrojencem. Upam, da bo to kliknilo tudi črncem.

Termin homofobija pomeni obliko splošnega, političnega, moralnega nestrinjanja s homoseksualnostjo, kar vključuje obsojanje, odpor, nasilje, omalovaževanje in diskriminacijo istospolno usmerjenih posameznikov (Kuhar 2006, 545). V zgornjem komentarju je vidno obsojanje LGBT skupnosti, hkrati pa tudi sovražni govor usmerjen proti feministkam, ki jih komentator označi kot »usekane bele feministke«.

Tipičen primer stereotipa je naslednji komentar, ki ga je na članek z naslovom Porast tatvin na Hrvaškem: maske tatovom olajšale delo (24 ur: STA / Anja Kralj 2020, 1. 10.) zapisal komentator SmiselZivljenja

Hrvat = spredaj brat, zadaj tat. To so že naši ta stari pravili...

Komentator širi stereotip o dvoličnosti Hrvatov.

Zasledila sem 6 komentarjev s sovražno vsebino komentatorke z vzdevkom Olga101, od tega jih je bilo 5 usmerjenih proti ljudem z drugačnim političnim prepričanjem (tj. levičarjem). Pod članek z naslovom Politično korektni bi prepovedali Beethovno 5.

simfonijo, ker naj bi bila simbol prevlade bogatih belcev, na udaru celotna klasična glasba, ker naj bi bila elitistična (Nova 24 TV: Demokracija 2020, 4. 10.) je komentirala:

Človek z normalnim IQ ne more biti levičar...

Naslednji sovražni komentar usmerjen proti levičarjem je napisala na članek z naslovom Zakaj imajo Italijani boljšo epidemiološko sliko kot večina preostalih držav? Prizori, ko so spomladi masovno umirali njihovi rojaki, so se močno vtisnili v njihovo zavest! (Nova 24 TV: Sara Kovač 2020, 7. 10.):

*Ker so dali skoz zelo drago šolo in verjetno nimajo **polpismenih idiotov** na levici!*

V tem komentarju ne le obtožuje ljudi z drugačnim političnim prepričanjem za slabo epidemiološko sliko v državi, ampak jih tudi žali in označi za »*polpismene idiote*«.

Pod člankom z naslovom Prazniki v letu 2021: tudi letos veliko dela prostih dni na soboto in nedeljo (24 ur: STA, M.R. 2020, 2. 1. 2021) sem našla komentator komentatorja z vzdevkom ZaSlovenijoNarej:

Za lenuhe desnuhe..

Komentator vse desničarje označuje za *lenuhe*, poleg tega jih imenuje *desnuhi* (dodal jim je žaljivo pripono pripono *-uhi*).

Pod članek z naslovom Ali cerkev sploh lahko zahteva vrnitev biserov v Triglavskem narodnem parku? (24 ur: Brigita Potočnik 2020, 6. 10.) sem našla komentar komentatorja z vzdevkom RudiFeler, ki je prepričan, da je komentator, ki ni napisal še »*niti enega pametnega komentarja*« volivec stranke SDS:

Ti pa res nisi še niti enega pametnega komentarja napisal, sigurno si iz baze volilcev SDS.

6.3. KAJ PA MI?

Pod nobenim od pregledanih člankov nisem našla komentarja, ki bi spadal v ta sklop komentarjev s sovražno vsebino.

6.4. CILJI

V tem poglavju se komentarji ponavljajo, največ jih poziva k izgonu migrantov. Primer je komentar komentatorja MrKrmar pod člankom Urše Zupan: 'Žrtve novele zakona o tujcih bodo delavci, družine, otroci in najranljivejši' (24 ur: 2020, 1. 10.):

*Tujce je potrebno **izgnati** in jim onemogočiti vstop v Slovenijo*

Našla sem tudi več komentarjev, ki predlagajo radikalnejše rešitve za migrantsko krizo ali celo grozijo.

Pod člankom z naslovom Zaradi slabih razmer vse več migrantskih uporov in medsebojnih sporov (24 ur: Nuša Stegnar 2020, 1. 10. 2020) sem našla 2 komentarja Babe jege:

Veš kaj! Bodi srečen, da ostaja pri besedah! V naši vasi imamo že pripravljene zmrzovalnike, za rezervne organe! Ledvička samo 1800€ tole je 22.000€ ceneje!

Koliko živali lahko sprejme Goli otok? Sam prašam, ker imam idejo za novi resničnostni šov (Survajver)!

Prvi komentar je grozeč, migrantom naj bi izrezali in prodali organe. Drugi komentar prav tako poziva k nasilju nad migranti, ki bi jih pustili na Golem otoku in iz tega naredili resničnostni šov.

Naslednji komentar je napisala Lidija Volk, in sicer pod članek z naslovom Zaprite krsto in povejte ljudem, naj ga ne poljublajo (24 ur: Natalija Švab 2020, 1.11.). Komentatorka meni, da bi se moralo čim več muslimanov okužiti s covidom-19.

Ta običaj bi lahko urgentno uvedli v džamijah.

Pod člankom z naslovom [Video] Izbruh covid-19 v provinci Xinjiang: Več kot milijon muslimanov zaprtih v koncentracijskih taboriščih, a nobenega načrta za preprečitev širjenja okužbe! (Nova 24 TV: Ivan Šokić 2020, 27. 10.) sem zasledila dva komentatorja, ki sta trdila, da bi morali uvesti koncentracijska taborišča za muslimane. Komentator z vzdevkom DOMOVINSKA LIGA je zapisal:

Koncentracijska taborišča za muslimane v EU bo treba nujno uvesti proti virusu islamizma.,

Felikss_AH pa:

Muslimani v koncentracijskem taborišču je najboljša "cepivo" proti širjenju Islama. Kitajci ih koncentrirajo EU ih pa dekoncentrira... najraje s kvotami

Pod člankom z naslovom Ali cerkev sploh lahko zahteva vrnitev biserov v Triglavskem narodnem parku? (24 ur: Brigita Potočnik 2020, 6. 10.) sem našla edini komentar, ki je vseboval sovražni govor, usmerjen proti katoličanom. Poper00 je zapisal:

*Cerkvene **pedofile in pogoltneže** je potrebno obdavčiti kot vse ostale. Ne morejo se ženiti, ker se morajo posvečati bogu za gozdove in denar pa si lahko vzamejo čas. **Najbolj pokvarjena in izrojena institucija.***

6.5. ČUSTVA

Primer komentarja, ki izraža čustva, skrb, da so »drugi« škodljivi našim otrokom ter obstoju naše družbe in civilizacije je napisal komentator z vzdevkom Zgornji in sicer na članek z naslovom Težko oboroženi črnci marširali po ulicah Louisiane (Nova 24 TV: Sara Bertonec 2020, 7. 10.):

PARAZITI-ZAJEDALCI-ZAŽIRALCI-UNIČEVALCI SO TO, IN NIČ DRUGEGA !!! !!!

Antun Pintar je pod istim člankom komentiral:

NATERAT NA DELO PA DA VIDIMO KJE BOJO. Lenuhi u 3 p.m. Tudi zisti ki prihajajo v evropo so prave muštre, na socialo so pršli k nam. FUJ....

Zgornji komentar bi lahko sicer uvrstila tudi med cilje ali stereotipe, saj se komentatorju zdi, da bi bilo treba tujce prisiliti, da delajo in da posplošeno trdi, da so vsi »lenuhi«.

6.6. RTV SLO

Pod članki na portalu rtv slo.si nisem našla nobenega komentarja, ki bi vseboval sovražni govor, torej so administratorji pri svojem delu uspešni.

6.7. 24 UR

Na portalu 24 ur sem našla 131 komentarjev, ki so vsebovali sovražni govor, največ pod članki o migrantih npr. Urša Zupan: 'Žrtve novele zakona o tujcih bodo delavci, družine, otroci in najranljivejši', 2020, 1. 10.. Nekateri komentatorji so pozivali k deportu migrantov, veliko komentarjev je tudi širilo negativne stereotipe.

Članek, ki posebej izstopa po količini sovražnega govora v komentarjih je V škatlah v skladišču na Kitajskem našli 5000 poginulih hišnih ljubljencev (Tina Švajger 2020, 1. 10. 2020). Več kot polovica komentatorjev je širila vsaj eno obliko diskriminacije, usmerjene proti Kitajcem.

Kar nekaj komentarjev, ki so širili sovražni govor je bilo napisanih pod članki o LGBT skupnosti, vendar je bilo teh člankov manj kot člankov o migrantih, zato je bilo tudi sovražnega govora (homofobije) na to temo manj. Primer je komentar komentatorja z vzdevkom Kljukec na članek z naslovom: Geji so na Twitterju 'ugrabili' ključnik skrajne desničarske skupine Ponosni fantje (Neža Pušnik 2020, 5. 10.):

Mater □□□□☹️ v pekel znjimi to niso ljudje to so demoni, spake, oz pokvarjen model vruga....

6.8. NOVA 24 TV

Največ komentarjev (196), ki so vsebovali sovražni govor so bili zapisani na portalu nova24tv.si. Najštevilčnejši so bili komentarji pod članki, ki so se nanašali na migrante, veliko jih je bilo tudi pod članki z aktualno-politično vsebino.

Primer članka, ki je izzval ogromno sovražnega govora in se je nanašal na migrante, je članek z naslovom Hrvati v bližini slovenske meje v strahu zaradi migrantske nadloge! Od vlade zahtevajo, da na mejo z BiH pošlje vojsko! (Ivan Šokić 2020, 8. 10.)

Članek, pod katerim sem našla več komentarjev, ki so vsebovali sovražni govor proti skupinam z drugačnim političnim prepričanjem, ima naslov Migrantoljubci ne odnehajo z vsiljevanjem migrantskih kvot (Bogdan Sajovic 2020, 10. 10.).

Opazila sem, da administratorji Nove 24 tv ne brišejo komentarjev, ki vsebujejo sovražni govor, brišejo pa komentarje, ki so v nasprotju z njihovim političnim prepričanjem, zato sem se za poskus prijavila kot komentarka Nove 24 TV (Bayern fan) in komentirala »Profesor doktor Marko Milosavljević je velik strokovnjak in zelo širok človek«.

Bayern fan · 22 days ago Removed

Profesor doktor Marko Milosavljević je velik strokovnjak in zelo širok človek.

šmentanamuha · 22 days ago

Strokovnjak za lažne novice? Se strinjam, smo slišali na lastna ušesa. Ali si ti morda mislil kaj drugega?

3 ↑ ↓

 Reply

[View in discussion](#)

Čeprav očitno nisem komentirala nič spornega, so komentar izbrisali, moje uporabniško ime pa blokirali.

7. REZULTATI

Domneve, da se je v času drugega vala epidemije novega koronavirusa število komentarjev s sovražno vsebino na slovenskih portalih povečalo nisem mogla ne potrditi ne ovreči, ker za primerjavo nisem uspela zbrati dovolj podatkov.

Milosavljević (intervju) pravi, da se je v zadnjem času ogromno sovražnega govora iz komentarjev spletnih portalov, kjer so komentirali anonimno, pod vzdevkom, preselilo na družbena omrežja, saj ljudi namreč ni več sram priznati, da so nacisti, seksisti, nacionalisti.

Drugo hipotezo, da med komentarji, ki vsebujejo sovražni govor, prevladujejo komentarji s politično vsebino sem ovrgla, saj prevladujejo stereotipni komentarji, ki tujce, migrante označujejo za lenuhe, smrduhe, golazen ... in večinoma pozivajo k deportaciji, linčanju, k temu, da bi tujce prisilili, da delajo ipd.. Stereotipni komentarji so pisno izražanje stereotipov, ki nastanejo kot posledica varčevanja, namesto, da bi vsakič razmišljali in se odločali, kako naj se obnašamo, vidimo skupine posplošeno, zato pogosto nastane strah pred vsemi begunci, pripadniki LGBT skupnosti, muslimani in pripadniki drugih etničnih skupin. Problem (negativnih) stereotipov je, da pogosto vodijo v stigmatizacijo določenih skupin in družbene predsodke, ki imajo močan čustveni naboj in lahko postanejo opravičilo za diskriminacijo.

Primer: *Deportirat vse!* (gremonadesno, Jurič: Izbrana šesterica izjemni profesionalci, ki bodo kos kompleksnim migracijam, Nika Kunaver, Jure Tepina 2020, 1. 10.)

Kljub tem sem našla tudi nekaj sovražnih komentarjev, ki so se nanašali na članke s politično vsebino.

Primer: *Ti pa res nisi še niti enega pametnega komentarja napisal, sigurno si iz baze volilcev SDS.* (RudiFeler, Ali cerkev sploh lahko zahteva vrnitev biserov v Triglavskem narodnem parku?, Brigita Potočnik 2020, 6. 10.)

Hipotezo, da covid-19 ni bistveno omilil sovražnega govora do beguncev, muslimanov, tujcev in pripadnikov LGBT skupnosti sem potrdila, saj epidemija covida-19 sovražnega govora ni omilila.

Zadnjo hipotezo v kateri sem domnevala, da so portali različno uspešni pri reguliranju komentarjev s sovražnim govorom sem potrdila. Pri reguliranju komentarjev, ki vsebujejo sovražni govor so najuspešnejši na portalu rtvslo.si, kjer nisem našla niti

enega komentarja s takšno vsebino, najmanj pa na platformi nova24tv.si, kjer sem jih našla največ. Milosavljević (intervju) trdi, da sem jih toliko našla na tem portalu, ker se nekateri predstavniki opredeljujejo kot zagovorniki absolutne svobode govora, čeprav na svobodo govora pozabijo in ne objavljajo komentarjev z nasprotno vsebino ali pa komentatorja blokirajo kot se je zgodilo v mojem primeru. Opazila sem tudi, da že sami naslovi nekaterih člankov na tem portalu pogosto spodbujajo in podpihujejo komentatorje, da so v komentarjih nestrpni in sovražni do drugih skupin. Primeri:

- Hrvati v bližini slovenske meje v strahu zaradi **migrantske nadloge!** Od vlade zahtevajo, da na mejo z BiH pošlje vojsko! (Ivan Šokić 2020, 8. 10.)
- Težko oboroženi **črnci** marširali po ulicah Louisiane (Sara Bertoncely 2020, 7. 10.)
- **Migrantoljubci** ne odnehajo z **vsiljevanjem** migrantskih kvot (Bogdan Sajovic 2020, 10. 10.)

Kot so mi sporočili iz uredništva portala rtvslo.si, komentarje pregleduje skupina administratorjev, ki komentarje s sporno vsebino izbriše, zato so pri reguliranju tudi tako uspešni.

8. SKLEP

Diskriminatorna dejanja, med katera štejemo tudi sovražni govor, imajo lahko hude posledice tako na psihični kot tudi fizični ravni žrtve. Irene Nemes (2002, 196) pravi, da sovražni govor škodi posameznikom, skupinam in celotni družbi. Posamezniki posledično čutijo strah, žalost, bolečino, izgubo samozavesti, sram, ponižanje, prizadeto dostojanstvo ipd., skupine pa se težje vključujejo v družbo kot celoto.

K širjenju sovražnega govora v neki družbi ne pripomorejo le stereotipi in predsodki, ampak v prvi vrsti tudi nekateri mediji, ki s senzacionalnimi naslovi ter načini predstavitev aktualnih družbenih tem ohranjajo njegovo sprejemljivost. Pogosto k sprejemljivosti sovražnega govora prispeva tudi politična sfera države. In prav javne osebnosti, kar politiki so, bi morali biti zgled ostalim državljanom in bi kot nosilci družbene moči lahko večkrat opozarjali na problematiko sovražnega govora ali pa se sami vzdržali tovrstnih besednih praks.

Ugotovila sem, da je dejavnik, ki spodbuja sovražni govor med drugim anonimnost. Na portale se namreč ni treba prijaviti z imenom in priimkom. Milosavljević (intervju) pravi, da so komentarji spletnih medijev sicer prvi omogočili širjenje sovražnega govora, vendar se je količina komentarjev s sovražno vsebino v zadnjem času zmanjšala, saj se je veliko tovrstnih komentarjev preselilo na družbena omrežja, kjer ljudje brez zadržkov širijo sovražni govor tudi s celim imenom. Ugotovila sem tudi, da je med drugim problem sovražnega govora, da nekateri portali in tudi politiki ter druge javne osebnosti ne ločijo med sovražnim in žaljivim ali nespodobnim govorom. Milosavljević (intervju) pravi, da bi se Slovenija morala pridružiti državam EU, kot sta Avstrija in Nemčija, ki se na tem področju bolj angažirajo. Problem sovražnega govora naj ne bi bila toliko meja med sovražnim govorom in svobodo govora, saj je le-ta dovolj jasno zastavljena, pač pa sodna praksa, saj premalo primerov pride do sodne odločitve, kar je pokazatelj, da slovenska družba ni dovolj ozaveščena o razliki med žaljivim in sovražnim govorom.

K omejitvi širjenja sovražnega govora v komentarjih portalov lahko zelo pripomorejo tudi portali sami in sicer tako, da čim jasneje zastavijo pravila komentiranja, dosledno brišejo sporne komentarje in, če je to potrebno, tudi blokirajo ter prijavijo komentatorje, ki širijo sovražni govor.

Nedvomno bi sovražni govor lahko omejili tudi s sistematičnim obveznim izobraževanjem v šolah, kjer bi se mladostniki seznanili z njegovo zlonamernostjo in škodljivostjo za družbeno življenje. Poleg tega bi mladi dobili jasen vpogled v kultiviran način pisnega izražanja mnenj in s tem postali občutljivejši na pojave sovražnega govora, predvsem pa bi razumeli, da je poseganje v polje svobode drugih nedopustno dejanje.

9. VIRI

<https://www.24ur.com/novice/slovenija/norma-brscic-o-zidovski-dominaciji-in-neumnih-africanih.html>

<https://www.spletno-oko.si/sovrazni-govor/kaj-je-sovrazni-govor>

<http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska/pdfs/motl-andrej.pdf>

Ule 2004, 159

Ule 2004, 163

<http://dk.fdv.uni-lj.si/dela/Meserko-Vanja.PDF>

Supek 1992:58

<https://sola.amnesty.si/kaj-je-diskriminacija.html>

Leškošek 2005b, 81

<https://novinar.com/drustvo-novinarjev-slovenije/o-nas/dokumenti/kodeks/>

<https://images.24ur.com/media/document/62355339.pdf>

<https://images.24ur.com/media/document/62117439.pdf>

<https://nova24tv.si/nekategorizirano/obvestilo-pravila-komentiranja-na-spletnem-portal-nova24tv/>

<http://dk.fdv.uni-lj.si/dela/Sustersic-Katja.PDF>

https://www.spletno-oko.si/sites/default/files/prirocnik_za_prijavljanje_sovraznega_govora_na_druzbenih_omrezjih.pdf

<https://zakonodaja.com/zakon/kz-1/297-clen-javno-spodbujanje-sovrastva-nasilja-ali-nejtrnosti>

<https://www.24ur.com/>

<https://nova24tv.si/slovenija/video-sokratno-poglejte-si-to-ekolosko-svinjarijo-ki-so-jo-za-seboj-pustili-ilegalni-migranti/>

<https://www.delo.si/novice/slovenija/v-sloveniji-je-protiustavno-vsako-spodbujanje-sovrastva-ali-nestrpnosti-kaznivo-pa-ni/>

<https://www.rtv slo.si/slovenija/je-problem-laznih-novic-in-sovraznega-govora-pretiran-in-zlorabljen/470790>

<https://www.mirovni-institut.si/govor/>

<https://pirc-musar.si/sl/svoboda-izrazanja-ne-pomeni-pravice-do-laganja/>

<https://www.lse.ac.uk/media-and-communications/assets/documents/research/working-paper-series/WP55.pdf>

<https://krog.sta.si/2470014/prihodnji-teden-na-fdv-dogodek-na-temo-laznih-novic>

<https://www.mladina.si/183583/lazne-novice-lazna-prihodnost/>

<https://novinar.com/novica/lazne-novice-izgubljena-vojna-ali-zacetek-odlocilne-bitke/>

<https://www.facebook.com/fdv.si/posts/10157584939312732/>

<https://core.ac.uk/download/pdf/67568927.pdf>

<https://www.facebook.com/Institutzakriminologijo/posts/986567934727854/>

http://dk.fdv.uni-lj.si/magistrska_dela_2/pdfs/mb22_brkic-vanja.pdf

<http://www.zagovornik.si/zagovornik-nacela-enakosti-na-dogodku-sovrazni-govor-lokalni-odzivi-na-globalno-nevarnost/>

<https://www.24ur.com/novice/tujina/zaprte-krsto-in-ljudem-povejte-naj-ga-ne-poljubljajo.html>

<https://nova24tv.si/svet/migrant-napadel-dekle-v-beogradu-navzoci-pa-so-le-opazovali-ko-se-je-borila-in-kricala/>

<https://nova24tv.si/svet/pakistanska-ministrice-za-clovekove-pravice-macronovo-administracijo-primerjala-z-nacisticno-nemcijo/>

<https://nova24tv.si/svet/video-sveze-novice-iz-jedrne-evropske-drzave-nasilni-protestniki-razbijali-in-unicevali/>

<https://www.24ur.com/novice/tujina/pariz-napad-z-nozem.html>

<https://www.24ur.com/novice/slovenija/zrtve-novele-zakona-o-tujcih-bodo-delavci-druzine-otroci-in-najranljivejsi.html>

<https://www.24ur.com/novice/tujina/na-hrvaskem-tatovi-zlorablajo-obvezno-uporabo-mask-v-trgovinah.html>

<https://www.24ur.com/novice/tujina/v-skatlah-v-skladiscu-na-kitajskem-nasli-5000-poginulih-hisnih-ljubljencov.htm>

<https://nova24tv.si/svet/bihac-prizorisce-spopada-med-afganistanskimi-in-pakistanskimi-migranti-dva-mrtva-blizu-20-ranjenih/>

<https://www.24ur.com/novice/crna-kronika/policija-isce-zamaskirana-neznanca-ki-sta-v-dutovljah-oropala-banko.html>

<https://nova24tv.si/svet/katie-piper-je-bila-ateistka-dokler-ni-dozvela-napada-s-kislino-zaradi-katerega-je-ostala-brez-dela-nosu-v-veri-je-nasla-potrebno-uteho-in-vir-moci/>

<https://nova24tv.si/svet/tatovi-z-metodo-zgrabi-in-bezi-terorizirajo-butike-na-manhattnu/>

<https://www.24ur.com/novice/preverjeno/ali-cerkmosev-sploh-lahko-zahteva-vrnitev-biserov-v-triglavskem-narodnem-parku.html>

<https://nova24tv.si/svet/video-hrvati-v-blizini-slovenske-meje-v-strahu-zaradi-migrantske-nadloge-od-vlade-zahtevajo-da-na-mejo-z-bih-poslje-vojsko>

<https://nova24tv.si/svet/v-avstriji-po-krvavem-teroristicnem-napadu-zapirajo-radikalne-moseje/>

<https://www.24ur.com/novice/tujina/geji-so-na-twitterju-ugrabili-kljucnik-skrajne-desnicarske-skupine.html>

<https://nova24tv.si/svet/univerza-v-kentuckyju-rasno-segregira-studente-pri-obveznem-treningu-sramocenja-belcev/>

<https://www.24ur.com/novice/slovenija/prazniki-v-letu-2021-tudi-letos-veliko-dela-prostih-dni-na-soboto-in-nedeljo.html>

<https://nova24tv.si/svet/politico-korektni-bi-prepovedali-beethovnovno-5-simfonijo-ker-naj-bi-bila-simbol-prevlade-bogatih-belcev-na-udaru-celotna-klasicna-glasba-ker-naj-bi-bila-elitisticna/>

<https://nova24tv.si/svet/zakaj-imajo-italijani-boljso-epidemiolosko-sliko-kot-vecina-preostalih-drzav-prizori-ko-so-spomladi-masovno-umirali-njihovi-rojaki-so-se-mocno-vtisnili-v-njihovo-zavest/>

<https://nova24tv.si/svet/video-levicarska-aktivistka-jane-fonda-razgali-covid-19-je-dar-boga-za-levico/>

<https://nova24tv.si/svet/migrantoljubci-ne-odnehajo-z-vsiljevanjem-migrantskih-kvot/>

<https://nova24tv.si/svet/republikanci-bodo-po-vsem-sodec-zadrzali-vecino-v-senatu/>

<https://www.24ur.com/novice/tujina/ceski-politik-slovenci-so-lahko-opportunisticne-svinje.html>

<https://nova24tv.si/svet/video-neredi-skrajnih-levicarskih-skupin-v-portlandu-so-eskalirali-v-nasilje-guvernarka-je-vpoklicala-narodno-gardo/>

<https://www.24ur.com/novice/tujina/zaradi-slabih-razmer-vse-vec-migrantskih-uporov-in-medsebojnih-sporov.html>

<https://www.24ur.com/novice/slovenija/delovna-skupina-za-migracije-pricela-z-delom.html>

<https://www.24ur.com/popin/glasba/zlatkova-oda-josipu-ilicicu-vas-bo-spravila-v-solze.html>

<https://nova24tv.si/svet/vse-v-imenu-humanitarnosti-komisar-lenarcic-miri-strahove-globalistov-nov-migrantski-pakt-drzavam-eu-prepoveduje-kriminalizacijo-nevladnih-organizacij-ki-prevazajo-ilegalne-migrante-v-evropo/>

<https://nova24tv.si/svet/francozi-se-po-obglavljenju-ucitelja-prebujajo-iz-multikulturnega-sna-nasi-otroci-niso-vec-varni/>

<https://nova24tv.si/svet/islamski-svet-se-mascuje-franciji-zaradi-macronove-obsodbe-radikalnega-islama/>

<https://nova24tv.si/svet/video-izbruh-covid-19-v-provinci-xinjiang-vec-kot-milijon-muslimanov-zaprtih-v-koncentracijskih-taboriscih-a-nobenega-nacrta-za-preprecitev-sirjenja-okuzbe/> 7.2. 2021

<https://nova24tv.si/svet/video-se-en-teroristicni-napad-v-franciji-v-avignonu-policija-ubila-islamista-ki-je-ob-napadu-krical-allahu-akbar/>

<https://nova24tv.si/svet/se-tretji-napad-v-savdski-arabiji-v-napadu-na-francoski-konzulat-zabodli-strazarja/>

<https://nova24tv.si/svet/francija-je-napadena/>

<https://nova24tv.si/svet/podoba-golega-borata-ki-je-krasila-avtobuse-razjezila-francoske-muslimane/>

<https://nova24tv.si/svet/migranti-unicevali-ter-ustrahovali-tudi-v-avstrijski-prestolnici/>

<https://nova24tv.si/svet/video-vojna-med-armenijo-in-azerbajdzanom-armenci-ze-stoletja-vecina-na-spornem-ozemlju-ki-vsemu-navkljub-ostaja-del-azerbejdzana/>

<https://nova24tv.si/svet/tezko-oborozeni-crnci-marsirali-po-ulicah-louisiane/>